

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie:

1. D. S.,

2. B. R.

skazanych z art. 296 § 1 i 2 k.k. i art. 300 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 308 k.k. i in.,

3. A. N.

skazanego z art. 586 k.s.h.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 26 marca 2025 r.

kasacji obrońców

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 25 stycznia 2024 r., sygn. akt II AKa 77/21,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 28 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 51/19,

I. uchyla zaskarżony wyrok w odniesieniu do D. S. i A. N., a na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. również w odniesieniu do B. R. i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w

Rzeszowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

II. zarządza zwrot oskarżonym D. S. i A. N. uiszczonych przez nich opłat od kasacji.

[J.J.]

Andrzej Tomczyk

Waldemar Płóciennik

Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 51/19:

1. uznał B. R. i D. S. za winne tego, że działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, przy czym B. R. jako prokurent spółki na podstawie uchwały zarządu będąc obowiązana do zajmowania się sprawami majątkowymi P. Sp. z o.o., w okresie od 31 maja do 26 czerwca 2012 r. w S. i K. woj. [...], w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla siebie, w krótkich odstępach czasu i ze z góry powziętym zamiarem pokrzywdzenia P. Sp. z o.o. z siedzibą w S. oraz uszczuplenia zaspokojenia wielu jej wierzycieli, w tym również poprzez udaremnienie wykonania orzeczeń sądów, dnia 31 maja 2012 r., w sytuacji grożącej Spółce upadłości, zawarły z działającym w imieniu P. Sp. z o.o. J. H. umowę, na mocy której spółka ta przejęła od B. R. celem umorzenia 200 swoich udziałów za kwotę 692.600 zł oraz od D. S. 200 swoich udziałów za kwotę 692.600 zł, to jest łącznie 400 udziałów za łączną kwotę 1.385.200 zł, pomimo iż ich rzeczywista łączna wartość nie przekraczała kwoty 726.484 zł, a następnie dnia 26 czerwca 2012 r., celem zwolnienia Spółki z długu jaki powstał w wyniku nabycia tych udziałów, zawarły z działającym w imieniu P. Sp. z o.o. J. H. umowę przeniesienia na nie po połowie przynależnego P. Sp. z o.o. prawa wieczystego użytkowania działek o numerach ewidencyjnych [...], położonych w obrębie ewidencyjnym nr [...] w S. oraz własności usytuowanych na nich budynków łącznej wartości 2.337.824 zł wraz z istniejącymi na tych nieruchomościach ciężarami

w kwocie nie mniejszej niż 952.624 zł, wyrządzając tym samym P. Sp. z o. o. znaczną szkodę majątkową w wysokości 658.716 zł, a nadto, zawierając w sytuacji grożącej Spółce upadłości wyżej wskazane umowy na skutek których doszło do zbycia zagrożonego zajęciem prawa wieczystego użytkowania nieruchomości Spółki, uszczupliły bądź udaremniły zaspokojenie wierzytelności przysługujących w stosunku do P. Sp. z o. o. licznym wierzycielom, jednocześnie udaremniając wykonanie nakazów zapłaty oraz innych tytułów wykonawczych, tj. przestępstwa z art 296 § 1 i 2 k.k. i art. 300 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 308 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art 4 § 1 k.k., a w przypadku D. S. także w zw. z art. 21 § 2 k.k. oraz skazał:

- B. R. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych o wartości 20 zł każda,

- D. S. na karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych o wartości 20 zł każda;

2. na mocy art. 46 § 1 k.k. nałożył na B. R. obowiązek częściowego naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych: P. Sp. z o.o. kwoty 329.358 zł, S. sp. z o.o. kwoty 318,16 zł, P. 1 w N. 2.941,16 zł, Prezydenta Miasta S. 24.739,11 zł, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. 44.441,54 zł, Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w L. 766,25 zł, G. S.A. w J. 3.980 zł,

3. na mocy art 46 § 1 k.k. nałożył na D. S. obowiązek częściowego naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych: P. Sp. z o.o. kwoty 329.358 zł, S. sp. z o.o. kwoty 318,16 zł, P. 1 w N. 2.941,16 zł, Prezydenta Miasta S. 24.739,11 zł, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. 44.441,54 zł, Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w L. 766,25 zł, G. S.A. w J. 3.980 zł;

4. uznał A. N. za winnego tego, że w okresie od 15 stycznia 2010 r. do 20 lipca 2011 r. w S., pełniąc funkcję prezesa zarządu P. Sp. z o.o. nie zgłosił wniosku o jej upadłość, pomimo powstania począwszy od 31 grudnia 2009 r. warunków uzasadniających upadłość Spółki, tj. przestępstwa z art. 586 Kodeksu spółek handlowych i za to skazał go na karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych o wartości 30 zł każda.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych i prokuratora na niekorzyść D. S. i B. R., wyrokiem z dnia 25

stycznia 2024 r., sygn. akt II AKa 77/21, wydanym w składzie: SSA X. Y., SSA X.1 Y.1 i SSA X.2 Y.2, zmienił wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że w jego pkt V zasądził od oskarżonych B. R. i D. S. na rzecz oskarżyciela posiłkowego G. S.A. w J. kwoty po 2.591,11 zł tytułem zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu przed Sądem I instancji, w pozostałym zakresie utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Obrońcy skazanych wnieśli kasacje od wyroku Sądu odwoławczego, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Obrońca D. S. zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. „rażące naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. przez to, że sąd był nienależycie obsadzony, tj. nie spełniał standardów niezawisłości i bezstronności ze względu na zasiadanie w nim sędziów:

a) X.1 Y.1 (sędzia sprawozdawca) powołanego na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego, z uwagi na model procedowania i opiniowania kandydata na to stanowisko, naruszono art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, bowiem ‘Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1’ - w rozumieniu uchwały Sądu Najwyższego, sygn. akt I KZP 2/22, z dnia 2 czerwca 2022 r.; ponadto jest to powołany na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego prawnik, który udzielił poparcia kandydatowi do niekonstytucyjnego organu, jakim stała się Krajowa Rada Sądownictwa, przy pełnej świadomości dewastującego wpływu tego organu na system wymiaru sprawiedliwości w Polsce;

b) X. Y. (sędzia przewodniczący składu) powołanego na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego, z uwagi na model procedowania i opiniowania kandydata na to stanowisko naruszono art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, bowiem ‘Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy

z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1' - w rozumieniu uchwały Sądu Najwyższego, sygn. akt I KZP 2/22, z dnia 2 czerwca 2022 r.; ponadto jest to powołany na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego prawnik, który dwukrotnie udzielił poparcia kandydatom do niekonstytucyjnego organu, jakim stała się Krajowa Rada Sądownictwa, przy pełnej świadomości dewastującego wpływu tego organu na system wymiaru sprawiedliwości w Polsce; jak również powołany na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego prawnik, który przyjął funkcję Prezesa Sądu Dyscyplinarnego na podstawie decyzji osoby kierującej zakazanym przez Konstytucję RP sądem specjalnym (Izbą Dyscyplinarną) oraz w warunkach wykorzystywania promowanego przez władzę wykonawczą systemu dyscyplinarnego do represjonowania sędziów i prokuratorów chroniących niezależność sądownictwa i praworządność, co prowadzi do wniosku, że sędzia, który awansował w takich warunkach, może być postrzegany jako silnie związany z władzą wykonawczą nierespektującą zasad konstytucyjnych, w szczególności zasady niezależności wymiaru sprawiedliwości, co oznacza, że sąd z udziałem takiego sędziego nie będzie postrzegany jako sąd w pełni bezstronny i niezawisły,

2. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia w szczególności art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., poprzez:

a) nienależyte rozważenie całokształtu materiału dowodowego i jego jednostronną oraz dowolną ocenę, bowiem Sądy obu instancji przyjęły wartość sprzedanego użytkowania wieczystego na kwotę 2.337.824,00 zł (zgodnie z umową z dnia 26 czerwca 2012 roku), pomimo faktu, że w aktach sprawy znajdują się inne operaty szacunkowe: operat S. K. z dnia 18 marca 2011 r. na kwotę 2.762.400 zł, operat W. B. z dnia 15 października 2012 r. na kwotę 1.023.200 zł oraz opinia biegłej z zakresu rachunkowości i księgowości, która z jednej strony przyjmuje wartość użytkowania wieczystego w oparciu o operat szacunkowy W. B. tj. na kwotę 1.023.200,00 zł i w tej samej opinii biegła ta dokonuje korekty w bilansie, a także wskazuje wartość użytkowania wieczystego, które zostało przekazane w celu umorzenia długu umową z dnia 26 czerwca 2012 r. (korekta na kwotę 1.189.200,00 zł). Sądy pomijając te

znaczące rozbieżności bez uzasadnienia, zignorowały dowody dotyczące wartości użytkowania wieczystego, w szczególności opinię biegłej z zakresu rachunkowości i księgowości, co stanowiło dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów. Dodatkowo oddalono wnioski dowodowe obrońców skazanych, mimo że kwestia wyceny użytkowania wieczystego miała kluczowe znaczenie dla odpowiedzialności karnej skazanej, a w szczególności wymagała posiadania wiadomości specjalnych. Tym samym obie instancje naruszyły zasadę swobodnej oceny dowodów (art. 7 k.p.k.), co miało istotny wpływ na treść orzeczenia,

b) nienależyte rozważenie całokształtu materiału dowodowego sprawy oraz jego jednostronną i dowolną ocenę poprzez uznanie opinii biegłej z zakresu rachunkowości i księgowości za wiarygodną i rzetelną, a tym samym opierając na niej ustalenia faktyczne w sytuacji, gdy opinia ta jest niepełna, wewnętrznie sprzeczna, niewiarygodna i w znacznej części nieprzydatna w niniejszym postępowaniu poprzez:

- niewłaściwą wycenę majątku spółki za pomocą metody wartości skorygowanych aktywów netto, która nie pozwala dokonać jasnej oceny czy spółka i kiedy spółka była niewypłacalna,
- brak wyceny udziałów D. S. za pierwotnie wskazane dni z postanowienia prokuratura, tj. na dzień 31 maja 2012 r. i dzień 26 czerwca 2012 r., która uniemożliwia określenie szkody, jeśli takowa powstała. Biegła wskazała Sądowi, że jest to nie możliwe z uwagi na brak bilansu w tych datach, z uwagi na zastosowaną metodę wyceny,
- dokonaną przez biegłą ocenę majątku spółki przez pryzmat jedynie wartości księgowej, która nie jest równoznaczna z wartością rzeczywistą choćby z uwagi na amortyzację, która nie ma związku z realnymi wartościami składników majątku spółki,
- zastosowanie metody wartości skorygowanych aktywów netto pomimo tak znaczących braków w dokumentach, o których biegła sygnalizowała w opinii w sytuacji, w której ta metoda zakłada oparcie się o między innymi brakujące dokumenty,

3. rażące naruszenie przepisu prawa procesowego, to jest art. 5 § 2 k.p.k., poprzez rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść skazanej w sytuacji, gdy biegła wydająca opinię w sprawie nie mogła doprecyzować wartości na

wskazane przez Prokuraturę daty i określić dokładnie wysokości sprzedanych udziałów”.

Obrońca A. N. zarzucił wystąpienie w postępowaniu odwoławczym bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu, w związku z udziałem w wydaniu zaskarżonego orzeczenia sędziów Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie X. Y., X.1 Y.1 i X.2 Y.2.

Obrońca B. R. zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. „rażące naruszenie prawa procesowego, a to art. 433 § 2 w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 i art. 410 k.p.k., jak również art. 170 § 1 pkt 2 w zw. z art. 458 k.p.k., poprzez nierzetelne i niepełne rozpoznanie zarzutu obrazy art. 170 § 1 pkt 5 w zw. z art. 201 k.p.k., wyrażające się w ogólnikowej i nieuzasadnionej ocenie, że przeprowadzona w sprawie opinia biegłego z zakresu rachunkowości nie ma wad wskazanych w apelacji obrońcy, bez odniesienia się do formułowanego w apelacji zarzutu niepełności, niejasności i wewnętrznej sprzeczności opinii, jak i nieprzydatności opinii biegłej tej specjalności, a w konsekwencji oddalenie wniosku obrońcy o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z kolejnej opinii w postępowaniu apelacyjnym, co mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku, albowiem doprowadziło do przeniesienia do zaskarżonego wyroku uchybienia popełnionego już przez Sąd pierwszej instancji, polegającego na oparciu się przy czynieniu ustaleń faktycznych na wadliwej opinii biegłego, co z kolei skutkowało utrzymaniem w mocy wyroku niesłusznie skazującego,

2. rażące naruszenie prawa procesowego, a to art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. mające wpływ na treść wyroku przez oddalenie wniosku obrońcy o dopuszczenie w postępowaniu apelacyjnym dowodów zgłoszonych a nie rozpoznanych przez Sąd Okręgowy a to z pisma z dnia 28 kwietnia 2014 prokurenta E. sp. z o.o. do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w R., z informacji przesłanej przez Z. M. do Marszałka Województwa [...] pismem z dnia 14 marca 2014 r., z umowy z dnia 21 marca 2012 r. o pełnienie funkcji prezesa jednoosobowego zarządu spółki z o.o., z akt sprawy Sądu Rejonowego w S. II K 785/16 p-ko osk. Z. M. a w nich protokołu rozprawy, z odpisu CEiDG W. D., z akt sprawy z akt sprawy Sądu Rejonowego w S. II K 785/16 p-ko osk. Z. M. a w nich protokołu rozprawy z dnia 7 lutego 2018 r., z umowy o pracę zawartej pomiędzy spółką E. a Z. M., z faktury nr [...]

z dnia 28 lutego 2014 r. z pisma A. N. z dnia 30 lipca 2013 r. do Prezesa J. H. i Prokurenta, z faktury z dnia 1 grudnia 2014 r. nr [...], z potwierdzenia realizacji przelewu z dnia 25 lipca 2013 r., z faktury z dnia 31 lipca 2013 r. nr [...], ze sprawozdania za rok 2012 o masie zebranych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów i zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów wraz z pismem przewodnim do Urzędu Marszałkowskiego, z protokołu nr [...] z dnia 10 lipca 2015 r. Urzędu Miasta w S. Wydziału Gospodarki Odpadami wraz ze zdjęciami, z pisma Z. M. z dnia 23 stycznia 2014 r. do Starosty S., z zestawienia środków trwałych spółki na 31 grudnia 2012 r. z informacji KRS odpowiadającej odpisowi aktualnemu spółki sp. z o.o. B., z informacji KRS odpowiadającej odpisowi aktualnemu spółki sp. z o.o. R., ze zbiorczego zestawieniem danych o rodzajach i ilościach odpadów za rok 2013 wraz z pismem przewodnim do Urzędu Marszałkowskiego - przez przyjęcie, że wnioskowane dowody nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy prawidłowa ich ocena prowadzi do wniosku, iż dokumenty byłyby dodatkowym źródłem danych służących ustaleniu właściwą metodą wartości udziałów w spółce zbytych przez skazaną B. R.”.

W pisemnych odpowiedziach na kasacje obrońców prokurator wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje wniesione przez obrońców A. N. i D. S. są oczywiście zasadne w zakresie, w jakim podnoszą wystąpienie w postępowaniu przed Sądem odwoławczym bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Z kolei wniesienie kasacji przez obrońcę B. R. okazało się o tyle skuteczne, że Sąd Najwyższy z urzędu (art. 536 k.p.k.) uwzględnił wystąpienie również w odniesieniu do niej bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której tu mowa, wystąpiła z uwagi na fakt brania udziału w składzie orzekającym w instancji odwoławczej sędziów X.1 Y.1, X.2 Y.2 i X. Y., powołanych na stanowiska sędziów Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3).

Dalsze rozważania w sprawie należy rozpocząć od przypomnienia, że zgodnie z punktem drugim uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2 poz. 7) „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność w składzie sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podtrzymuje wielokrotnie już wyrażany w orzecznictwie pogląd o zachowaniu mocy obowiązującej wskazanej wyżej uchwały, mającej moc zasady prawnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22; z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23 i z dnia 19 października 2023 r., I ZB 52/22).

Nie ma również wątpliwości, że w świetle powołanych wyżej orzeczeń Sądu Najwyższego, ale także rozstrzygnięć organów międzynarodowych (zob. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce [skarga nr 43447/19]; z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce [skargi nr 49868/19 i 57511/19]; z dnia 3 lutego 2022 r., Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce [skarga nr 1469/20]; z dnia 15 marca 2022 r. [Wielka Izba], Grzęda przeciwko Polsce [skarga 43572/18]; z dnia 23 listopada 2023 r., Wałęsa przeciwko Polsce [skarga nr 50849/21]; wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, Komisja Europejska przeciwko Polsce), Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana

ustawą o zmianie KRS z 2017 r. nie jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej.

Konsekwencją dopuszczenia do funkcjonowania, w sferze obejmującej proces nominacyjny sędziego, organu powołanego w sposób sprzeczny z Konstytucją RP, jest odpadnięcie przyjmowanego dotąd powszechnie domniemania niezawisłości i bezstronności sędziego nominowanego na wniosek tego organu. Tym samym, jak stwierdzono w uzasadnieniu powołanej wyżej uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, nie istnieje już to domniemanie w stosunku do osób, które przystąpiły do konkursów sędziowskich po 17 stycznia 2018 r., a ustalenie czy konkretny sędzia, który uzyskał nominację w opisywanych warunkach, nie jest stronniczy, w sytuacji gdy przestała obowiązywać reguła jego bezstronności, która była zasadą przed 2018 r., wymaga przeprowadzenia dowodu pozytywnego bezstronności, podczas gdy uprzednio trzeba było wykazać sytuację przeciwną, czyli brak bezstronności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, w szczególności w powoływanej uchwale z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, jak i orzeczeniach organów międzynarodowych, wypracowany został model trzystopniowego testu, pozwalającego na ustalenie czy wady w procesie nominacyjnym konkretnego sędziego sądu powszechnego prowadzą na gruncie krajowym do stwierdzenia nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a na gruncie konwencyjnym do uznania, że skład sądu z udziałem tak powołanego sędziego nie stanowi sądu „ustanowionego na mocy ustawy”, o którym mowa w art. 6 ust. 1 EKPC.

Tego rodzaju test w stosunku do sędziów Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, którzy brali udział wydaniu zaskarżonego orzeczenia, Sąd Najwyższy przeprowadzał już kilkakrotnie, za każdym razem z wynikiem dla nich negatywnym. I tak, stwierdził brak bezstronności i niezawisłości sędziego X.1 Y.1 wyrokami wydanymi w sprawach o sygnaturze akt: III KK 39/23, III KK 389/23, III KK 52/24, III KK 470/24, III KK 422/24 i III KK 468/23; sędziego X. Y. wyrokami w sprawach o sygnaturze akt: III KK 39/23, III KK 471/23, III KK 389/23, III KK 470/23, III KK 368/22, III KK 189/24, III KK 251/24, III KK 422/24, III KK 241/24 i III KK 208/24, a sędziego X.2 Y.2 wyrokami w sprawach sygn. akt: III KK 52/24 i III KK 189/24, III KK 251/24, III KK 470/24, III KK 241/24, III KK 561/24 i III KK 573/24. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą

sprawę poczynione w wyżej wymienionych postępowaniach ustalenia i oceny w pełni aprobe i podziela płynący z nich wniosek o niespełnianiu przez sędziów Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie X.1 Y.1, X. Y. i X.2 Y.2 wymogów bezstronności i niezawisłości, co czyni Sąd z ich udziałem – także w niniejszej sprawie – sądem nienależycie obsadzonym.

Nie powielając argumentacji przedstawionej w przytoczonych powyżej sprawach, trzeba w tym miejscu podkreślić, że sędziowie Ci nie tylko świadomie wzięli udział w wadliwej procedurze nominacyjnej, ale też w sposób aktywny wspierali przeprowadzane od 2017 r. niekonstytucyjne zmiany w ustroju sądów powszechnych, których jedynym celem było ograniczenie niezależności tych sądów i ich pełne podporządkowanie innym władzom, w tym w szczególności władzy wykonawczej reprezentowanej przez ówczesnego Ministra Sprawiedliwości pełniącego jednocześnie funkcję Prokuratora Generalnego. Wyrazem tego jest, między innymi, zaangażowanie wszystkich wyżej wymienionych w ukształtowanie składu Krajowej Rady Sądownictwa sprzyjającego sprawującemu wówczas władzę obozowi rządzącemu bądź poprzez wejście w skład tego organu, bądź przez podpisywanie list popierających konkretnych kandydatów.

Wszystko to nie pozostawia wątpliwości, że w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy, w którego składzie brali udział sędziowie X.1 Y.1, X. Y. i X.2 Y.2, nie zapewniał oskarżonym prawa do sądu niezawisłego i niezależnego, ustanowionego ustawą w znaczeniu konstytucyjnym i konwencyjnym, bowiem w ocenie niezależnego i obiektywnego obserwatora powstać musi uzasadnione negatywnym wynikiem testów przeprowadzonych przez Sąd Najwyższy przekonanie, że sędziowie Ci, będąc ponadprzeciętną miarą związani z określonym środowiskiem politycznym, których awans na stanowisko sędziów Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie wynikał przede wszystkim z poparcia dla obozu ówczesnie rządzącego, orzekając w przedmiotowej sprawie nie cechowali się przymiotem bezstronności i niezawisłości.

Z tego względu konieczne stało się uchylenie zaskarżonego kasacjami wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

Procedując powtórnie, Sąd ten rozpozna sprawę w składzie nie rodzącym wątpliwości co do jego niezależności, niezawisłości i bezstronności, a więc w składzie spełniającym wymóg „sądu ustanowionego ustawą”.

Kierując się powyższymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, przy czym o zwrocie opłat od kasacji na rzecz D. S. i A. N. zgodnie z art. 527 § 4 k.p.k.

[J.J.]

[r.g.]

Andrzej Tomczyk Waldemar Płóciennik Eugeniusz Wildowicz